

Turun hyvinvointi- kertomus 2014



Turun hyvinvointikertomus 2014

Sisällysluettelo

1. Tausta ja täytäntöönpano.....	1
2. Yhteenveto turkulaisten hyvinvoinnin tilasta.....	2
3. Hyvinvoinnin strategiat ja ohjelmat.....	6
4. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman toimeenpano 2014 ja suunnitelma 2015.....	8
Teema 2.1 Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen.....	9
Teema 2.2 Osaava ja oppiva kaupunkilainen.....	12
Teema 2.3 Aktiivinen kaupunkilainen.....	14
5. Hyvinvointikertomuksen yhteenveto.....	17

1. Tausta ja täytäntöönpano

Turun hyvinvointikertomus 2014 kuvaa turkulaisten hyvinvoinnin tilaa täyttäen terveydenhuoltolain 12 § asettaman velvoitteen raportoida valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä.

Turkulaisten hyvinvointia ja hyvinvoinnin edistämisen rakenteita kuvaavien toimintaympäristötietojen lisäksi luodaan katsaus hyvinvointityötä ohjaaviin strategisiin ohjausasiakirjoihin.

Turun hyvinvointikertomus sisältää 23.6.2014 hyväksytyn Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman käynnistysvaiheen raportoinnin. Ohjelmaraportoinnin yhteydessä kuvataan keskeiset toimenpiteet, joilla turkulaisten hyvinvointia tullaan edistämään vuonna 2015. Käsillä oleva hyvinvointikertomus toimii siis eräänlaisena lähtötason kuvauksena turkulaisten hyvinvoinnin tilasta ja sen edistämiseksi asetetuista tavoitteista ja suunnitelluista toimista.

Hyvinvointikertomus on valmisteltu konsernihallinnon ja toimialojen yhteistyönä ja se on hyväksytty hyvinvoinnin ohjausryhmässä 6.3.2015.

2. Yhteenveto turkulaisten hyvinvoinnin tilasta

Tässä osiossa tarkastellaan turkulaisten hyvinvointia, siihen vaikuttavia palveluja ja taustalla olevia tekijöitä tilastotietojen pohjalta. Tarkasteltavat mittarit noudattavat pääsääntöisesti Kuntaliiton sähköisen hyvinvointikertomuksen mittaristoa, mikä mahdollistaa tietojen kansallisen vertailun. Tämän lisäksi Turun hyvinvointikertomukseen on valittu keskeiseksi todettuja paikallisia olosuhteita kuvaavia tilastotietoja.

Tilastotietojen pohjalta tarkastellaan turkulaisten hyvinvointia, siihen vaikuttavia palveluja ja taustalla olevia tekijöitä.

Tilastopaketti on pyritty valitsemaan siten, että se on vertailukelpoinen ja kuvaa tilastoaineiston asettamissa rajoissa kuntalaisten hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia. Kuntaliiton hyvinvointikertomustyössä näiksi ulottuvuuksiksi on määritelty osallisuus ja vaikuttaminen, elämänlaatu, henkinen hyvinvointi, terveys ja toimintakyky, turvallisuus, opiskelu ja työ, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, asuminen ja ympäristö, toimeentulo sekä kuntalaisten palvelut. Tarkasteltavat mittarit valitsi kaupunginjohtajan asettama työryhmä hyvinvointiohjelman seurannan suunnittelun yhteydessä.

Uusimmat saatavilla olevat tilastotiedot ovat pääasiassa vuodelta 2013. Väestön hyvinvointia kuvaavia tietoja on useimpien mittareiden osalta vertailtu koko maan tasoon sekä kuuden suurimman kaupungin (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere, Oulu) välillä. Vertailuajankohtana on käytetty mahdollisuuksien mukaan vuotta 2010.

Kunnan rakenteet, talous ja elinvoima sekä kaikkia ikäryhmiä koskevat tiedot

Turun väestönkasvu on ollut ennustettua nopeampaa ja mikäli sama trendi jatkuu, on kaupungin väkiluku vuonna 2030 noin 210 000 henkilöä. Turun muuttovoitto kertyy valtaosin nuorista ja nuorista aikuisista kun taas muuttotappio koostuu alle kouluikäisistä ja 25-39 -vuotiaista. Väestön rakenne vaikuttaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoon kohdistuvien palvelujen tarpeeseen.

Turussa lapsiperheiden osuus kaikista perheistä on runsas kolmannes, mikä on maan keskiarvoa pienempi ja pienin maan suurimmista kaupungeista. Yksinhuoltajaperheiden osuus kaikista lapsiperheistä on Helsingissä ja Turussa (27,5 %) kuutoskaupunkien suurin ja koko maan tasoa korkeampi. Turulle on tyypillistä myös suuri yhden hengen asuntokuntien osuus, joka on Manner-Suomen korkein (51,1 %). Asunnottomuuden tilanne on parantunut.

Turku on kansainvälinen ja monikulttuurinen kaupunki. Muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien määrä Turussa kasvaa aikaisempaa nopeammin ja muodostaa valtaosan Turun väestönlisäyksestä. Muunkielisten kuntalaisten osuus oli 9,7 % vuonna 2014. Muunkielisten demografinen profiili on muuta väestöä nuorempaa, mikä on eduksi kaupungin väestölliselle huoltosuhteelle.

Turun väestöllinen huoltosuhde on kuuden suurimman kaupungin vertailussa kohentunut hieman aikavälillä 2003-2013. Väestön ikääntyminen heikentää huoltosuhdetta koko maassa, mutta suurten kaupunkien huoltosuhde on pysynyt koko maan tasoa edullisempänä. Myös Turun taloudellinen huoltosuhde on hieman parantunut ja on nyt koko maan keskimääräisellä tasolla. Positiivista on myös se, että Turussa väestön koulutustaso on keskimäärin koko maan tasoa korkeampi ja on kehittynyt positiiviseen suuntaan vuoteen 2007 verrattuna.

Taloudellinen taantuma ja korkea työttömyys rasittaa edelleen Turun elinvoimaa ja heijastuu turkulaisten hyvinvointiin. Viimevuodet kasvanut työttömyysaste (17,3 %) on koko maan tasoa korkeampi. Muiden suurten kaupunkien tapaan pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi nousuun vuoden 2013 alusta ja muodostaa runsaan viidenneksen Turun työttömistä. Myös nuorisotyöttömien määrä kasvoi Turussa, joskin alle 25-vuotiaiden työttömien suhteellinen osuus kaikista työttömistä laski edellisvuodesta ollen 13,6 % joulukuussa 2014. Kaupungin sisällä työttömyysasteessa on suurta alueellista vaihtelua.

Korkea työttömyys ja työvoiman ulkopuolella olevien merkittävä määrä näkyy myös turkulaisten verotettavissa tuloissa, jotka ovat keskimäärin koko maan ja muiden suurimpien kaupunkien tasoa alhaisemmat, noin 26 600 euroa. Kaupungin sisällä pienalueiden väliset tuloerot ovat hieman kasvaneet vuodesta 2005 vuoteen 2012. Asuntokunnittain tarkasteltuna tulonjako on Turussa koko maan tasoa epätasaisempaa. Turussa alimpaan tuloluokkaan kuuluvien osuus asuntoväestöstä on suurista kaupungeista suurin.

Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH) mukaan turkulaiset voivat yleisesti ottaen melko hyvin, mutta hyvinvoinnissa on suuria alueellisia ja sosiaaliryhmien välisiä eroja. Turun väestön sairastuvuus on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ikävakioidun sairastuvuusindeksin mukaan koko maan tasoa korkeampi ja merkittävästi pääkaupunkiseudun kaupungeja korkeampi. Huolestuttavaa on, että myös turkulaisten koettu terveys on kehittynyt huonompaan suuntaan vuosina 2010–2013 Alueellisen terveys- ja hyvinvointikyselyn mukaan. Turkulaiset kokevat terveytensä huonommaksi kuin Suomessa keskimäärin. Koko maassa matalan koulutustason omaavat kokivat terveytensä korkeammin koulutettuja heikommaksi. Myös turkulaisten koettu elämänlaatu oli hieman heikempi kuin suomalaisilla keskimäärin.

Menetetyt elinvuodet (PYLL) –indeksillä tarkasteltuna Turku sijoittuu maan keskiarvon lähelle. Alueelliset ja sukupuolten väliset erot ovat kuitenkin hyvin suuret: miehet menettävät noin kaksinkertaisen määrän elinvuosia naisiin verrattuna. Menetetyt elinvuodet -analyysi osoitti, että jokainen Turun kaupunginosa on erilainen sen suhteen, mitkä ovat keskeisimpiä syitä ennenaikaisesti menetettyihin elinvuosiiin ja että nämä syyt ovat erilaisia miesten ja naisten keskuudessa. Koko kaupungin tasolla tarkasteluna on kuitenkin tapahtunut positiivista kehitystä ja menetettyjen elinvuosien määrä on trendinomaisesti laskenut vuodesta 1988 alkaen sekä Turussa että koko maassa ja myös sukupuolen mukaan. Keskimääräisesti suurin menetettyjen elinvuosien perusteella havaittava terveysongelma ovat tapaturmat ja myrkytykset, toiseksi suurin pahanlaatuiset kasvaimet ja kolmanneksi verenkiertoelinten sairaudet.

Liikenneturvallisuus on Suomessa ratkaisevasti parantunut viime vuosikymmeninä huolimatta liikenteen määrän kasvusta. Loukkaantuneiden määrä on laskenut kuolonuhrien määrää hitaammin, mikä näkyy selvästi Turun tilanteessa. Turussa on suurista kaupungeista Helsingin jälkeen eniten henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia, mutta vuosina 2011-2013 on tapahtunut positiivista kehitystä ja rikollisuustilanne on lähestynyt muiden suurten kaupunkien tasoa.

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Suurin osa turkulaisista lapsista ja nuorista voi hyvin, mutta osalla on edelleen merkittäviä ongelmia.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen ja lastensuojelun palvelujen piirissä olleiden lasten ja nuorten väestöosuudet ovat jatkaneet kasvuaan. Lasten ja nuorten hyvinvointia tukevien palveluiden painopistettä on pyritty jo pitkään siirtämään kohti ongelmien kasautumista ehkäiseviä palveluita. Tätä työtä tulee kuitenkin jatkaa. Esimerkiksi lastensuojelun avohuoltotoimien piirissä olevien 0-17-vuotiaiden osuus laski vuosina 2010-2013. Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaina olevien alle 18-vuotiaiden osuus oli Turussa selvästi suurista kaupungeista korkein ja koko maan tasoa korkeampi vuosina 2010-2013.

THL:n Kouluterveyskyselyssä oli havaittavissa positiivinen kehityssuunta 8. ja 9. luokan oppilaiden kokemuksessa omasta terveydentilastaan. Vailla yhtään ystävää olevien koululaisten määrä oli sen sijaan kasvanut, mutta Turun tilanne oli edelleen hieman koko maan keskitasoa parempi. Ahdistuneisuutta kokeneiden osuus oli suurten kaupunkien alhaisin ja koko maan tasoa pienempi. Myös lasten kokemassa vanhemmuuden puutteessa oli tapahtunut positiivista kehitystä verrattuna vuoteen 2010 ja vanhemmuuden puutetta kokevien osuus oli Turussa hiukan koko maan tasoa pienempi.

Lapsiperheiden asemaan vaikuttaa merkittäväksi taloudellinen toimeentulo. Turun korkea yleinen pienituloisuusaste heijastuu myös lapsiperheiden korkeaan pienituloisuusasteeseen, joka oli Turussa suurista kaupungeista korkein. Koko maassa on kuitenkin tapahtunut lievää positiivista kehitystä vuosina 2011-2012. Pienituloisuus näkyy myös asumisväljyydessä, jossa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosina 2011-2013. Ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien osuus kaikista lapsiasuntokunnista oli suurista kaupungeista toiseksi korkein Turussa.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorten ja nuorten aikuisten osalta Turussa on tapahtunut positiivista kehitystä terveydentilassa ja koulutuksessa sekä toimeentulossa hyvinvointikertomuksen mittarein tarkasteltuna.

Terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osuus oli suurista kaupungeista alhaisin ja koko maan tasoa parempi Turussa vuonna 2013. Turun kehitys oli ollut positiivista verrattuna vuoteen 2010.

Vailla läheistä ystävää olleiden ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osuus oli Kouluterveyskyselyn mukaan matalin Oulussa ja Turussa vuonna 2013 ja oli laskenut vuodesta 2010. Lukiolaisten yksinäisyyden kokeminen oli vähentynyt tai pysynyt samana kaikissa suurissa kaupungeissa vuoteen 2010 verrattuna ja turku sijoittui suurten kaupunkien keskivaiheille. Vuonna 2013 sekä ammattikoululaisten että lukiolaisten tilanne Turussa oli koko maan tasoa parempi.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden osuus on ollut laskussa ja Turun osuus oli vuosina 2010-2013 suurten kaupunkien keskivaiheilla. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24-vuotiaiden osuus oli Turussa vuosina 2010-2013 koko maan tasoa alhaisempi ja suurten kaupunkien alhaisin. Mielenterveydellisten ym. syiden takia työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24-vuotiaiden osuudessa Turku sijoittui suurimpien kaupunkien keskivaiheille ja koko maan tasoa paremmin vuonna 2013.

Työikäiset

Terveyden ja työkyvyn ylläpitäminen ovat työikäisten keskeisiä haasteita, joihin pyritään vaikuttamaan tukemalla aktiivista elämäntapaa. ATH-tutkimuksen mukaan turkulaisten liikunta-aktiivisuus on erityisen hyvää matalan ja korkean koulutustason omaavilla miehillä, jotka harrastavat terveytensä kannalta riittävästi liikuntaa kansallista verrokkiryhmäänsä enemmän. Keskitason koulutuksen omaavat turkulaiset naiset ja miehet harrastavat liikuntaa vähemmän verrattuna koko maahan.

Turussa mielenterveydellisistä syistä sairauspäivärahaa saaneiden työkäisten osuus on hiukan koko maan tasoa korkeampi, mutta laskusuunnassa. Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden 25-64-vuotiaiden osuus samanikäisestä väestöstä on ollut laskeva kaikissa suurissa kaupungeissa vuosina 2010-2013. Turun osuus oli vuonna 2013 Turussa suurista kaupungeista toiseksi korkein, mutta koko maan tasoa pienempi.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden työkäisten osuus on Turussa ollut lievästi laskussa ja lähellä koko maan keskimääräistä tasoa.

Ikäihmiset

Turun vanhushuoltosuhte on koko maan tasoa edullisempi, mutta selkeästi suurten kaupunkien heikoin. Väestön ikääntymisestä johtuen palvelujen tarve on kasvava ja raskaampien palveluiden tarvetta pyritään hillitsemään ehkäisevällä työllä. Kaupungin toimenpitein tuetaan ikäihmisten terveyttä ja toimintakykyä. Ikäihmisten yksinäisyyteen ja osallisuuteen vaikutetaan mm. yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Positiivista kehitystä on nähtävissä mm. kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuudessa, joka nousi huomattavasti vuosina 2010-2013. Turun osuus oli tarkastelujakson lopussa lähellä suurten kaupunkien kärkisijoja ja koko maan tason yläpuolelle. Lisäksi esim. erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen osuus oli Turussa vuonna 2013 lähellä suurten kaupunkien matalimpia osuuksia ja koko maan tasoa alhaisempi.

Muut toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön rakenteellisista muutoksista mittavin on valmisteilla oleva uudenlaisen palvelurakenteen luominen julkiselle sosiaali- ja terveydenhuollolle (SoTe-uudistus). Toteutuessaan SoTe-uudistuksella on hyvin mittavat vaikutukset Turun kaupunkiin ja hyvinvointipalvelujen tuottamiseen. Valmisteluun on kaupunkitasolla asetettu kaupunginjohtajan päätöksellä useita työryhmiä. Hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta SoTe-uudistukseen liittyy myös mittavia haasteita: Kuntalain (17.3.1995/365) 1 §:n mukaan kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Olennainen kysymys tulevaisuuden kannalta onkin, kuinka SoTe-uudistuksessa pystytään turvaamaan hyvinvoinnin edistämisen vaatima laaja yhteistyö ja hyvinvointipalveluiden horisontaalinen integraatio.

Vapaa-aikatoiminnan osalta palvelutuotannon kohtaamat muutospaineet liittyvät laajempiin kansallisiin ilmiöihin kuten yksilöllistymiseen ja ihmisryhmien ja alueiden erilaistumiseen ja eriytymiseen. Lainsäädännöllisiä muutoksia valmisteltiin vuonna 2014 liikuntalain ja nuorisolain osalta.

Sivistystoimialalla valmisteltiin esiopetuksen kattavampaa velvoittavuutta sekä oppilas- ja opiskelijahuollon muutoksia, joilla siirretään painopiste ennaltaehkäisyyn ja lisätään oppilaiden hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia.

Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön järjestäjäluvat tulevat haettavaksi vuoden 2015 aikana ja ratkaistavaksi tulee koulutuksen sopivin järjestämismalli. Vuonna 2014 varauduttiin myös 2015 voimaan astuviin määräyksiin, joilla ammatillisten koulutuksen tutkintojärjestelmä uudistetaan. Voimaan tulevat uudet valmistavan koulutuksen perusteet sekä itsenäiseen elämään ja työhön valmentavan koulutuksen perusteet. Aikuiskoulutuksen osalta merkittävä muutos tulee olemaan kilpailuneutraliteettiin liittyvä muutos, joka kieltää kuntia tai kuntayhtymiä osallistumista maksullisista koulutuksista käytäviin kilpailutuksiin.

3. Hyvinvoinnin strategiat ja ohjelmat

Kaupunkistrategia ja strategiset ohjelmat

Turun kaupungin tulevaisuuden visio on kirjattu vuonna 2014 hyväksytyyn Turku 2029 –kaupunkistrategiaan: ”Suomen Turku on kiinnostava ja rohkeasti uudistuva eurooppalainen yliopisto- ja kulttuurikaupunki, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä.”

Kaupunkistrategiaa toimeenpannaan toimintaympäristössä, johon liittyy monia mittavia uudistuksia mm. kunta- ja palvelurakenteen, kuntalainsäädännön sekä kuntien rahoitusjärjestelmän osalta. Yhdessä tasapainoisen taloudenpidon ja hyvän elämänlaadun kanssa elinympäristöstä huolehtiminen luo kestävästä hyvinvointia, joka on kaupungin toiminnan keskeinen päämäärä. Avainsanoja kestävästä hyvinvoinnin saavuttamisesta ovat yhteistyö ja kumppanuus kaupungin, kaupunkilaisten sekä kaupungin sidosryhmien välillä.

Turun kaupunkistrategiassa kaupungin uudistumiselle on kirjattu kaksi lähtökohtaa. Haluamme, että Turku on hyvän elämän kaupunki ja toisaalta, että kaupunkimme on kilpailukykyinen. Kaupungin elinvoiman ja kasvun tulee rakentua ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväälle perustalle.

Kaupunkistrategian mukaisesti Turussa on tulevaisuudessakin ajantasainen palveluverkko sekä toimivat lähipalvelut. Kaksikielisenä kaupunkina Turku tarjoaa palveluita suomen ja ruotsin kielellä. Palvelut järjestetään nykyaikaisen monituottajamallin mukaan asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja. Palveluiden kysyntää ennakoidessa palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin. Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan. Asukkaiden mahdollisuuksia ottaa vastuuta itsestään ja läheisistään vahvistetaan ennaltaehkäisevillä palveluilla.

Kaupunki tarjoaa jatkossakin laadukasta perusopetusta ja toisen asteen koulutusta. Aktiivisella nuorisotakuun toimeenpanolla pyritään tehokkaasti ehkäisemään syrjäytymistä ja varmistetaan, että nuoret pääsevät koulutukseen ja vastavalmistuneet työelämään mahdollisimman nopeasti. Työllisyystavoitteita edistetään tehokkailla palveluilla ja kumppanuuksilla, joiden tavoitteena on katkaista työttömyys mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena on yhdistää eri viranomaisten palvelut yhdeksi asiakaslähtöiseksi kokonaisuudeksi. Monikulttuurisuutta hyödynnetään osana kaupungin kilpailukykyyn lisäämistä ja maahanmuuttajien elinkeinoelämänyhteyksiä lisätään. Turun monipuolinen, vireä kaupunkikulttuuri ja ympärivuotinen tapahtumatarjonta vahvistavat alueen kilpailukykyä ja hyvinvointia. Kulttuuri on osa jokapäiväistä kaupunkielämää.

Jotta palvelujen uudistaminen onnistuu, kaupungin on tunnettava asukkaansa ja asiakkaansa. Asukkaiden on yhtä lailla tunnettava kaupunki omakseen ja kyettävä halutessaan vaikuttamaan tärkeiksi kokemiinsa asioihin, palveluiden suunnitteluun sekä kaupungin kehittämiseen erityisesti omassa lähiympäristössään. Siksi asukkaiden osallisuus nähdään tärkeänä osana kaupungin perustoimintaa, asioiden valmistelua ja päätöksentekoa.

Kaupunkistrategiaa toimeenpanevat kaksi pääohjelmaa. Kaupungin hyvinvointityön keskeiset linjat on kirjattu Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmaan, joka koostuu kolmesta pääteemasta: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja Aktiivinen kaupunkilainen. Myös Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmaan sisältyy asukkaiden hyvinvointia tukevia linjauksia. Kaupunkistrategia ja pääohjelmat löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.turku.fi/2029.

Muut lakisäätöiset strategialuonteiset asiakirjat:

Vanhuspalvelusuunnitelma:

Vuosille 2014–2016 valmisteltu vanhuspalvelusuunnitelma painottaa toimialat ylittävää yhteistyötä iäkkäiden ja ikääntyvän väestön toimintakyvyn ja arjessa selviytymisen tukemisessa.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma:

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on valmisteilla ja tuotaneen päätöksentekoon keväällä 2015.

Maahanmuuttajien kotouttamisohjelma: www.turku.fi/maahanmuuttajat

Turun kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelma 2014-2017 (kv 3.3.2014) sisältää seitsemän kokonaisuutta kehittämistoimenpiteineen: Maahanmuutto voimavarana; Terveys- ja hyvinvointi; Osaaminen ja oppiminen; Aktiivisuus, osallisuus ja vuorovaikutus; Työllisyys; Asuminen ja Maahanmuuttotyön kehittäminen.

Yhdenvertaisuussuunnitelma:

Turun kaupungin tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään keväällä 2015.

Turvallisuussuunnitelma:

Turun kaupungin paikallisessa turvallisuussuunnitelmassa keskitytään erityisryhmien kuten maahanmuuttajien asumisturvallisuuden parantamiseen; ilkeiden, vahingontekojen ja katuväkivallan ehkäisemiseen, päihdetorjuntaan sekä liikenneturvallisuuden parantamiseen.

Muut strategialuonteiset asiakirjat:

Kunnan koulutuksen kehittämissuunnitelma:

Koulutus ja tutkimus kehittämissuunnitelma 2012–2016 linjaa valtakunnalliset painopistealueet, jotka koulutuspoliittisesti on päätetty nostaa keskeisiksi kehittämisen kohteiksi. Koulutuksen järjestäjän paikallinen kehittämissuunnitelma sitoo valtakunnalliset tavoitteet yhteen Turun tarpeista nousevien kehittämiskohteiden kanssa.

Turun malli lähisuhde- ja perheväkivaltaan - raportti:

Raportti kokoaa tiedot Turun toimintamallista ja kehittämissuosituksia lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytoimintaan.

Turun mielenterveys- ja päihdeohjelma:

Turun kaupungin mielenterveys- ja päihdeohjelma vuosille 2011-2015 on laadittu valtakunnallisten ja paikallisten strategisten linjausten edistämiseksi käytännön työssä. Strategisia linjauksia ovat palvelujen painopisteen siirtäminen korjaavista erityispalveluista ehkäiseviin lähipalveluihin ja terveyden edistämiseen, ohjaus eri palveluihin ja siihen liittyvä hoitoketju- tai poikkiallinen yhteistyö sekä korjaavien erityispalvelujen kehittäminen.

Valtion ja Turun kaupunkiseudun välinen kasvusopimus:

Kasvusopimus on aiesopimus, jossa sovitaan valtion ja Turun kaupunkiseudun strategisista kehittämisen painopisteistä. Vuosien 2013–2015 strategiset painopisteet ovat

1. Rohkeasti kehittyvä Turun kaupunkiseutu Pohjoisen kasvukäytävällä,
2. Korkeakoulu- ja opiskelukaupunki Turku – osaamisen ja luovuuden vahva liitto
3. Elinvoimaa kilpailukyvyllä ja hyvinvoinnilla – uuden kasvun lähteet

6Aika – Avoimet ja älykkäät palvelut:

Avoimet ja ketterät kaupungit on kestävä kaupunkikehityksen strategia, jossa ovat mukana suomen suurimmat kaupungit. 6Aika-strategiassa painotetaan kaupunkien mahdollisuutta toimia uusien innovaatioiden kehitysympäristönä sekä parantaa kaupunkien palveluprosesseja.

Esteettömyysohjelma:

Uusi esteettömyysohjelma on valmisteilla ja se valmistunee kevään 2015 aikana.

4. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman toimeenpano 2014 ja suunnitelma 2015

Turun hyvinvointityön kannalta keskeinen asiakirja on Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma, johon on kirjattu hyvinvoinnin edistämisen suuntaviivat ja sitovat tavoitteet.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma toimii Turun hyvinvointikertomuksessa hyvinvointityön suunnitelmana. Ohjelma koostuu kolmesta teemasta: **Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja Aktiivinen kaupunkilainen.** Kuhunkin teemaan kirjatut linjaukset kuvaavat teeman keskeisiä tavoitteita. Kaupungin strategian toimeenpanon keskeisiä mekanismeja ovat sopimusohjaus, kehittämisen toimintamalli, strateginen viestintä ja osallisuus sekä johtaminen ja seuranta. Strategisten ohjelmien toimeenpanoa seurataan arvioimalla toimialojen strategisten ja operatiivisten sopimusten toteutumista.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa kesällä 2014 ja ohjelman mukaiset tavoitteet kirjattiin strategiin sopimukseen vuodelle 2015. Tämän vuoksi määrällisiä seurantatietoja ei vielä ole käytettävissä. Tässä hyvinvointikertomuksen osiossa raportoidaan ohjelman toimeenpanon käynnistäminen vuonna 2014 sekä kuvataan ne strategisiin sopimuksiin sidotut toimenpiteet, joilla ohjelmaa tullaan vuonna 2015 toimeenpanemaan.

Ohjelman toimeenpanoa käynnistettiin syksyllä 2014 muutamien konkreettisin toimin, mutta ohjelman toteutus alkaa täysipainoisesti vuonna 2015. Ohjelman toimeenpanon kannalta olennaista on, että syksyn 2014 aikana ohjelman linjaukset sisällytettiin toimialojen ja konsernihallinnon strategiin ja operatiivisiin sopimuksiin vuodelle 2015. Tässä yhteydessä linjauksille muodostuivat seurantamittarit ja niille määriteltiin tavoitetasot. Tämä työ onnistui kattavasti. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikkiin ohjelman linjauksiin määriteltiin sekä mittarit että asetettiin tavoitetasot ja toimenpiteet.

Kaikkiin Terve- ja hyvinvoiva kaupunkilainen -teeman linjauksiin on määritelty sopimuksissa mittarit tavoitetasoineen sekä suunniteltu toimenpiteet vuodelle 2015. Teeman linjaukset on sisällytetty pääasiassa hyvinvointitoimialan sopimukseen. Toimialan sopimusten painopisteissä näkyvät kattavasti kaikki Terve- ja hyvinvoiva kaupunkilainen teeman linjaukset ja painopisteiden ydinajatuksena on siirtää resurssia ehkäisevään työhön ja perustason palveluihin sekä vähentää korjaavien sekä erityispalveluiden käyttöä ja tuottaa palvelut tehokkaasti ja vaikuttavasti. Tavoitteiden mukaiset toimenpiteet on hankkeistettu osaksi valmisteilla olevia kehittämissalkkuja kaupungin yhteisen kehittämismallin mukaisesti. Lisäksi konsernihallinnon strategisissa sopimuksissa sekä vapaa-aikatoimialan operatiivisissa sopimuksissa on kummassakin kahteen linjaukseen liittyviä toimenpiteitä. Perusopetuksessa on suunnattu resursseja lähikouluperiaatteen mukaisesti ennaltaehkäisevään työhön ja oppilaan oikea-aikaiseen kasvun- ja oppimisen tukeen. Sivistystoimialan vuosittaisen tulosaluekohtaisten asiakastytyväisyysskyselyiden perusteella arvioidaan ja uudistetaan palveluja asiakaslähtöisesti.

Osaava ja oppiva kaupunkilainen -teema jalkautetaan vuonna 2015 sivistystoimialan strategisissa sopimuksissa. Teeman mittarit ja tavoitetasot on pääosin määritelty ja toimenpiteitä on toteutettu jo vuoden 2014 aikana. Mittarit ja tavoitteet puuttuvat kahdesta linjauksesta. Linjaus 2.2.1 "Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla" näkyy sopimuksissa opettajien pedagogisen osaamisen strategisena painopisteinä sekä operatiivisissa sopimuksissa. Linjauksen 2.2.8 "Tulevaisuuden osaamis-pääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää koulutusta" osalta mittarit ja tavoitteet on vielä määrittelemättä. Myös muiden toimialojen ja konsernihallinnon työllä tuetaan teeman toteutumista.

Aktiivinen kaupunkilainen -teema on vuoden 2015 osalta sidottu pääosin vapaa-aikatoimialan strategiin sopimukseen, mutta myös konsernihallinnon sopimuksissa on teeman tavoitteita. Vapaa-aikatoimialan strategiseen sopimukseen sisältyy neljä teeman linjausta ja lisäksi toimialan palvelu-

alueiden operatiivisissa sopimuksissa on huomioitu kattavasti kaikki Aktiivinen kaupunkilainen – teeman linjaukset sekä alatavoitteet. Konsernihallinnon strategisiin sopimuksiin on sidottu mittarit ja toimenpiteet neljään teemaan linjaukseen liittyen. Lisäksi hyvinvointitoimiala on toteuttamassa teeman mukaisia toimenpiteitä valmistelussa oleviin palvelualueiden kehittämissalkkuihin. Sivistystoimialalla toimenpiteitä aktiivisen elämäntavan edistämiseksi on tehty mm. monien projektien kautta ja osallisuus on tuotu esiin operatiivisissa sopimuksissa jo 2014 monilla palvelualueilla.

Linjaukseen 2.3.6 ”Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuurin osallistumisen muotoja” ei vuoden 2015 strategissa sopimuksissa ole sidottuja mittareita tai toimenpiteitä. Tämä on kuitenkin mukana nuorisopalvelujen ja orkesterin operatiivisissa sopimuksissa.

Ohjelman toimeenpanossa huomionarvoista on se, että kunkin teeman toimeenpano on vuoden 2015 strategisten sopimusten perusteella pitkälti yhden toimialan varassa. Moniulotteiset ja vaativat linjaukset edellyttävät kuitenkin toteutuakseen monesti useamman toimijan panoksen. Tämä toteutuukin laajennettaessa toimeenpanon tarkastelua operatiiviselle tasolle eli operatiivisiin sopimuksiin ja käytännön hankkeisiin.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman toimeenpanoa tukee osaltaan kaupunginjohtajan 2.4.2014 asettama poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ohjausryhmä, jossa on johtotason edustus kaikilta kaupungin toimialoilta sekä konsernihallinnosta. Ohjausryhmän tehtävänä on koordinoida yhteistyötä sekä kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä samoin kuin valmistella, arvioida ja parantaa hyvinvointiohjelman mukaisia toimenpiteitä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii vapaa-aikatoimialan toimialajohtaja Minna Sartes.

Hyvinvoinnin ohjausryhmä päätti syksyllä 2014 nostaa yhteisten toimenpiteiden kohteeksi kolme merkittävää turkulaisten hyvinvointia edistävää teemaa. Hyvinvointiohjelman toimeenpanon ensivaiheessa esiin nostetut kehittämiskohteet ovat lasten ja nuorten ylipainoisuuden ja liikalihavuuden vähentäminen, nuorisotyöttömyyden vähentäminen sekä pitkäaikaistyöttömien aktivointi. Nämä tavoitteet on kirjattu hyvinvointitoimialan ja vapaa-aikatoimialan 2015 strategisiin sopimuksiin. Sivistystoimialan sopimukseen on kirjattu tavoitteeksi liikalihavuuden ja ylipainon vähentäminen sekä nuorisotyöttömyyden vähentäminen nuorisotakuun toimin.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman seuranta on sidottu strategisiin sopimuksiin kirjattaviin mittareihin. Strategisten sopimusten mittareita tulee vielä tarkastella uudelleen vuoden 2016 sopimusten laadinnan yhteydessä ja näin varmistaa, että mittarit ovat tarkoituksenmukaisia myös ohjelman seurannan kannalta.

Ohjelman toimeenpanon arvioinnin yhteydessä on jatkossa syytä tarkastella ristiin myös Kilpailukyky ja kestävä kasvu –ohjelmaan kirjattujen, asukkaiden hyvinvointia tukevia linjausten toteutumista. Näin tarkasteluun saadaan mukaan myös mm. ympäristön, liikenteen ja toimitilojen käytön merkittävä vaikutus hyvinvointiin.

Teema 2.1 Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla parannetaan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointihyötyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

2.1.1. Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä

Linjaus sisällytettiin hyvinvointitoimialan strategiseen sopimukseen vuodelle 2015 ja sille asetettiin mittareiksi kotona asuvien +75-vuotiaiden määrä sekä 75 vuotta täyttäneiden säännöllisen kotihoidon piirissä olevien osuus. Mittareille määriteltiin tavoitetasot vuosille 2015-2018 sekä toimenpiteitä. Lisäksi vapaa-aikatoimialan kaikki palvelualueet, konsernihallinto ja sivistystoimiala tukevat linjauksen toteutumista omalla operatiivisella toiminnallaan.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Kaupungin terveyskeskuksen tuottavuuden nostaminen	HYTO
Mielenterveys- ja päihdepotilaiden hoito- ja palveluprosessien uudistaminen	HYTO
Lastensuojelun ja perhepalveluiden kokonaisvaltainen uudistaminen	HYTO
Vaikuttavien ja kustannustehokkaiden ennaltaehkäisevien palvelujen järjestäminen (ikäihmisten palveluohjaus) ja tehostaminen toimialojen ja tulosalueiden yhteistyönä	HYTO
Selvitys suunth:n asemasta Turun kaupungissa	HYTO
Kuntouttavan sairaalahoidon kehittäminen	HYTO
Vamos-hanke (lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy)	HYTO
Vastaaminen kunnan kasvaviin velvoitteisiin työttömien palveluissa	HYTO

2.1.2. Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka

Linjaus sisällytettiin hyvinvointitoimialan sekä konsernihallinnon strategiaan sopimukseen vuodelle 2015 ja sille asetettiin mittareiksi mm. Lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17 -vuotiaiden määrä, ympärivuorokautiseen hoitoon siirtyvien keski-ikä, Omaishoidon tukea saavat sekä Kuntalaistiliin liitettyjen palvelujen määrä. Mittareille määriteltiin tavoitetasot vuosille 2015-2018 ja toimenpiteitä. Lisäksi vapaa-aikatoimiala ja sivistystoimiala toteuttavat muita linjausta tukevia toimia.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Mielenterveys- ja päihdepotilaiden hoito- ja palveluprosessien uudistaminen: 1. Palveluketjujen ja toimintatapojen tehostaminen: Lastensuojelu-perheiden vanhemmat, 2. Mielenterveys- ja päihdetyön perus- ja erityistason yhteensovittaminen, moniammatillisten tiimien perustaminen suurien terveysasemien yhteyteen, 3. Palvelumuotoilulla parempia palveluita riskiryhmille (PPPR) 4. Potilas-/asiakas-kohtaisen tiedonkulun varmistaminen (Pegasos ja Effic) vs. lainsäädännölliset muutokset ja mahdollisuudet	HYTO
Dementiapotilaan hoitoketjun kehittäminen: Varhaisen puuttumisen ja kuntouttavan tukitoiminnan parantaminen	HYTO
Kaupungin terveyskeskuksen tuottavuuden nostaminen: Omaha- ja digitaaliset arvopalvelut (ODA)	HYTO
Sairaalatoimintojen uudelleenorganisointi	HYTO
Palvelusetelin käyttöönotto päivystyksen jatkohoito- ja leikkauspotilaille (sähköinen palveluseteli- ja ostopalvelu-ratkaisu (PSOP))	HYTO
Lastensuojelun ja perhepalveluiden kokonaisvaltainen uudistaminen: Lasten huomioiminen aikuisten palveluissa	HYTO
Nuorten tukevien ja syrjäytymistä ehkäisevien palvelujen kokoaminen samaan pisteeseen	HYTO
Lasten ja nuorten uusi psykososiaalinen kuntoutus: Koulupsykologisen työn kehittäminen, Kasvatus- ja	HYTO

perheneuvolan työn kehittäminen, Neuvolapsykologien työn kehittäminen	
Aikuissosiaalityön ja lapsiperhesosiaalityön kehittäminen: Ehdotus perustoimeentulotuen siirtämiseksi Kelaan vuonna 2017, KAPSA-hanke	HYTO
Vaikuttavien ja kustannustehokkaiden ennaltaehkäisevien palvelujen järjestäminen (ikäihmisten palveluohjaus) ja tehostaminen toimialojen ja tulosalueiden yhteistyönä	HYTO
Kotihoidon tehostaminen ja järjestämistapojen arviointi	HYTO
Ympäri vuorokautisen hoidon kehittäminen (Pitkäaikaishoidon laadun kehittäminen : a) kaatumisen ehkäisy –malli, b) ergonomia osaaminen, c) omavalvontasuunnitelma)	HYTO
Omaishoidontuen sisällöllinen kehittäminen (1. Omaishoitajien jaksamisen tukeminen ja b) vapaapäivä järjestelmän kehittäminen. 2. Tilapäishoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto (ROCE). 3. Tilapäishoidon paikkojen lisääminen sekä tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen)	HYTO
Palvelusetelin käytön laajentaminen avopalveluissa, kotihoidossa, siivouspalveluissa, omaishoidossa ja asumispalveluissa	HYTO
Hallinnon uudelleenorganisointi ja päätöksenteon edellytysten parantaminen	HYTO
Vammaispalveluiden ostopalveluiden kokonaistarkastelu	HYTO
Palvelusetelin käytön laajentaminen	HYTO
Sairauksien hyvä hoito, sairauspoissaolojen oikea mitoitus ja hyvä yhteistyö työkyvyn tuessa työpaikkojen kanssa	KONSHAL Työterveys
Mun Turku –kuntalaistilin luominen, joka mahdollistaa yhdenmukaisen kanssakäymisen asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä palvelusta riippumatta.	KONSHAL

2.1.3. Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja

Linjaus sisällytettiin hyvinvointitoimialan strategiseen sopimukseen vuodelle 2015 ja sille asetettiin mittareiksi mm. kiireettömän lääkärivastaanoton jonotusaika terveyskeskuksessa, oman sairaalahoidon tehostuminen ja perhehoidon osuus huostaan otettujen sijoituksista. Mittareille määriteltiin tavoitetasot ja toimenpiteet. Vapaa-aikatoimiala, konsernihallinto ja sivistystoimiala toteuttavat lisäksi linjausta tukevia toimia käytännön toiminnassaan.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Mielenterveys- ja päihdepotilaiden hoito- ja palveluprosessien uudistaminen	HYTO
Dementiapotilaan hoitoketjun kehittäminen: Vanhuspsykiatrian roolin tarkentaminen, Laitoshoidon kriteerien ja hoidon porrastuksen arviointi ja kehittäminen, Uusien tukitoimien luominen avohoitoon	HYTO
Kaupungin terveyskeskuksen tuottavuuden nostaminen: 1. Terveysasemien asiakasprosessien kehittäminen (mm. palveluanalyysi, tiiviimpi yhteistyö palvelualueiden kanssa, terveyshyödyn lisääminen, potilassegmentointi) ja 2. Sähköisten palvelujen laajamittainen käyttöönotto: Puhelinpalvelu-järjestelmän käyttöönotto yli terveysasemaraajojen (TeleQ5-päivitys), Potilastietojärjestelmän raportointi- ja analyysityökalun käyttöönotto (ODS), Hoitoepisodien tuotteistuksen ja kustannuslaskennan tehostaminen (pDRG –luokittelu)	HYTO
Suun terveydenhuollon palveluverkko- ja toteuttamistapaselvitys: Palveluiden keskittäminen ja toimipisteiden sekä aukioloaikojen arviointi, Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto (WinHit)	HYTO
Sairaalatoimintojen uudelleenorganisointi: Saattohoitoprosessin kehittäminen	HYTO
Aikuissosiaalityön ja lapsiperhesosiaalityön kehittäminen: Työelämäkuntoutus ja TE-toimisto ja sosiaalityö, Sosiaalihuoltolain mukaisten erityistä tukea tarvitsevien lasten ja perheiden varhaisen tuen järjestäminen	HYTO

<p>Lastensuojelun ja perhepalveluiden kokonaisvaltainen uudistaminen: 1: Lastensuojelun rakennemuutos, Sosiaalihuoltolain mukaisten erityistä tukea tarvitsevien lasten ja perheiden varhaisen tuen järjestäminen, Torin Kulma, Voimaperheet, Sähköinen palveluseteli, Hyla-hankkeen loppuun vieminen ja tuotosten jalkauttaminen, Sosiaalihuoltolain muutokset. 2. Lastensuojelun avohuollon kehittäminen: Lastensuojelulain muutokset 1.4.2015 lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakaskohtaisen työajan lisääminen ja työn uudelleen organisointi, Vastaanottokotien työn kehittäminen, Sijaishuollon ostopalveluiden käytön vähentäminen, Perhehoidon lisääminen</p> <p>Perhetyön, tukiperheiden, tukihenkilöiden, vertaisryhmätoiminnan ja muiden erityistä tukea tarvitsevien lasten palveluiden järjestäminen sosiaalihuoltolain mukaisesti eli palvelujen siirtymä aikuis- ja lapsiperhesosiaalityöhön</p> <p>Lasten suojelun palvelujärjestelmän, sijaishuollon ja avohuollon palvelujärjestelmän arviointi, palvelutarve- ja kustannusrakenneanalyysi</p>	HYTO
<p>Nuorten tukevien ja syrjäytymistä ehkäisevien palvelujen kokoaminen samaan pisteeseen: Lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen, TALK-hankkeen jalkauttaminen</p>	HYTO
<p>Lasten ja nuorten uusi psykososiaalinen kuntoutus</p>	HYTO
<p>Vaikuttavien ja kustannustehokkaiden ennaltaehkäisevien palvelujen järjestäminen (ikäihmisten palveluohjaus) ja tehostaminen toimialojen ja tulosalueiden yhteistyönä</p>	HYTO
<p>Kotihoidon tehostaminen ja järjestämistapojen arviointi. Kotihoidon tehokkuus ja tuottavuus:a) ruuhkahuiput, b) toiminnanohjausjärjestelmä, c) resurssipooli, Työhyvinvoinnin kehittäminen : a) sairauspoissaolot, b) henkilöstön voimavaraohjelma, c) työterveyshuolto, Toiminnan vaikuttavuus : a) työvälineet, b) logistiikka, c) sairaanhoitajien ja lääkäreiden tehtävien kehittäminen, d) moniammattillisuus, e) RAI-käyttöön-otto , Kotihoidon järjestämistapojen arviointi</p>	HYTO
<p>Ympäri vuorokautisen hoidon kehittäminen: Tuotantosuunnitelma/ rakennemuutoksen toteuttaminen ja palveluverkko, RAI-järjestelmän vakiinnuttaminen ja hyödyntäminen ja rakenteellisen kirjaamisen kehittäminen, Varahenkilötoiminnan laajentaminen ja sijaiskäyttötoimintamallin uudistaminen</p>	HYTO
<p>SAS-prosessin kehittäminen</p>	HYTO
<p>Lääkkeiden koneellinen annosjakelu</p>	HYTO
<p>Hallinnon uudelleenorganisointi ja päätöksenteon edellytysten parantaminen</p>	HYTO
<p>Vammaispalveluiden ostopalveluiden kokonaistarkastelu: 1. Laitosasumisen purkaminen (Valtioneuvoston periaatepäätös), 2. Oman tuotannon kehittäminen/lisääminen, 3. Asumispalveluiden järjestämistapojen arviointi, 4. Painopisteen siirtäminen kevyempiin asumispalveluihin</p>	HYTO
<p>Oikea tieto oikeaan aikaan oikeassa paikassa</p>	HYTO
<p>Siirtoviivepäivien käytön vähentäminen</p>	HYTO
<p>Varsinais-Suomen psykiatrian tila- ja organisaatorakenne</p>	HYTO

Teema 2.2 Osaava ja oppiva kaupunkilainen

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toteuttaminen ovat kaupungin perustehtäviä sekä kilpailukyvyyn edellytys. Koulutuksen vastaaminen yksilöiden erilaisiin henkilökohtaisiin tarpeisiin, globaalin talouden murrokseen liittyviin työelämän muutoksiin, teknologiseen murrokseen ja elinikäiseen oppimiseen kuuluvat asiat ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista. Haasteisiin vastaaminen edellyttää kykyä jatkuvaan uudistumiseen, jonka perustana ovat erilaiset yhteistyöverkostot ja uuden teknologian tuomat uudet toimintamahdollisuudet. Maahanmuuttajien koulutukselliset tarpeet tulee ottaa vahvasti huomioon kotoutumisen tukemisessa.

2.2.1. Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla

Sivistystoimialan strategisessa sopimuksessa 2015 mainitaan opettajien pedagoginen osaaminen strategisena painopisteenä. Mittaria ja tavoitetasoa ei ole määritelty. Kuitenkin henkilöstön osaamiselle on muutamille palvelualueille määritelty sekä tavoitetasot että mittarit operatiivisissa sopimuksissa.

Linjauksen mukaisia toimenpiteitä on tehty sivistystoimialalla jo syksyllä 2014 useammalla palvelualueella. Esimerkkinä linjauksen mukaisista toimenpiteistä ovat hankkeet Osaava, TVT-hankkeet, Matikkamaa, Digipolut, OPEDA(2014), Huippu – Läpäisyn kehittämishanke(2015). Myös konsernihallinnossa on linjausta tukevaa toimintaa.

2.2.2. Turun seudulla monipuoliset sivistyspalvelut saadaan esteettömästi kaikkien ulottuville hyödyntämällä uuden teknologian tarjoamia mahdollisuuksia ja alueellista yhteistyötä

Linjauksen mukaiset mittarit (mm. Palvelua odottavien määrä ei kasva) ja toimenpiteet on määritelty sivistystoimialan sopimukseen ja toimenpiteitä on tehty jo syksyllä 2014. Peruskouluissa on suunnattu resursseja lähikouluperiaatteen mukaisesti ennaltaehkäisevään työhön ja oppilaan oikea-aikaiseen kasvun ja oppimisen tukeen. Linjaukseen liittyviä toimenpiteitä ja mittareita sisältyy myös vapaa-aikatoimialan nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden operatiivisiin sopimuksiin 2015.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen lakisääteisessä ajassa * joulukuun tilanne; seuraavan 4 kuukauden aikana käsiteltävät hakemukset, ns. lakisääteinen hakuaika	SITO
Lisätään koulutuksellista tasa-arvoa, sivistystoimiala toimii tasa-arvo ja yhdenvertaisuuden pilottikohteena	SITO

2.2.3. Vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin kielen taidon kehittymistä ja suomalaisen yhteiskunnan tuntemusta tuetaan riittäväällä koulutustarjonnalla

Mittari Vieraskielisen väestön integrointi ja toimenpiteet on määritelty sivistystoimialan 2015 sopimukseen. Toimenpiteitä tehty jo vuonna 2014; Vieraskielisten osuus opiskelijoista on kasvanut, valmistava opetus on käynnistynyt kh:n päätöksen mukaisesti ja lapsen opinto-ohjelma on käytössä. Esimerkkinä linjausta toteuttavista toimista ovat hankkeet Valmis IV ja M.O.T. (monenlaisia oppijoi- ta työelämään). Linjauksen toimeenpanoa tuetaan myös konsernihallinnon toiminnassa.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Vieraskielisten opiskelijoiden osuuden kasvattaminen aikuiskoulutuksessa, valmistavien koulutusten uudistaminen ja käynnistäminen esiopetuksessa	SITO

2.2.4. Kansainvälisyyden edellytykset turvataan tukemalla asukkaiden ja henkilöstön valmiuksia toimia kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa

Mittari ja toimenpiteet on määritelty sivistystoimialan sopimukseen, mutta tavoitetasoa tulee vielä tarkentaa. Vapaa-aikatoimialan nuorisopalvelujen operatiiviseen sopimukseen sisältyy linjausta toteuttavia toimenpiteitä, mm. kansainvälisyyskasvatus ja -hankkeet sekä nuorisovaihdot. Lisäksi hyvinvointitoimiala tukee linjauksen toimeenpanoa.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Kielivalikoimaa ei supisteta , tuetaan toimialan kansainvälistä liikkuvuutta ja kehittämistoimintaa	SITO

2.2.5. Varhaiskasvatuksen palvelujen asiakaslähtöisyyttä kasvatetaan laajentamalla yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa

Sivistystoimialan strategisiin sopimuksiin on määritelty linjausta tukevat toimenpiteet ja mittariksi on valittu kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet peruspäivähoidossa. Toimenpiteitä on tehty ja tavoitetaso saavutettu 2014. Hyvinvointitoimiala ja vapaa-aikatoimiala toteuttavat linjasta tukevia toimia.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Varhaiskasvatuspalveluja lisätään monipuolisesti, yksityisen palvelutuotannon osuutta kasvatetaan erityisesti peruspäivähoidossa * tilanne ko. vuoden joulukuussa	SITO

2.2.6. Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä

Mittariksi on valittu käytössä olevat tilat ja toimenpiteet on määritelty sivistystoimialan sopimuksissa vuodelle 2015. Toimenpiteitä on tehty jo syksyllä 2014 ja ne jatkuvat 2015. Toteutetaan vuosittainen arviointi palveluverkon vastaavuudesta palvelutarpeeseen.

Toimenpiteet:	Toimiala
Tilankäytön tehostaminen	SITO

2.2.7. Vuonna 2017 nuorisotakuu toteutuu laajan poikkihallinnollisen yhteistyön tuloksena

Linjauksen mittarit ja toimenpiteet on määritelty sivistystoimialan sopimukseen. Mittareina ovat yhteisvalinnassa perusasteen jälkeisiin opintoihin siirtyvien osuus, keskeyttämisprosentti toisen asteen nuori-sokoulutuksessa ja Alle 30-vuotiaiden osuus aikuiskoulutuksessa. Vuonna 2014 linjausta tukeva hanke oli Nuorisotakuu nyt (toimenpideohjelma tehty) ja 2015 toteutetaan hankkeita Valmis IV, M.O.T. ja OTE. Myös vapaa-aikatoimialan nuorisopalvelut, konsernihallinto ja hyvinvointitoimiala ovat keskeisesti mukana nuorisotakuun toimenpiteiden toteuttamisessa.

Toimenpiteet:	Toimiala
Tuetaan toiseen asteen koulutukseen siirtymistä riittävällä yksilöllisellä ohjauksella, nuorisotakuu toteutuu laaja-alaisena yhteistyönä. Toteutunut 31.12.2014 jo 99,4%	SITO
Toisen asteen koulutuksen läpäisyä parannetaan/keskeyttämistä vähennetään	SITO
Kohdennetaan koulutuspalveluja etenkin nuorisotakuun parissa oleville.	SITO

2.2.8. Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää koulutusta

Linjaukselle ei ole määritelty mittaria strategisissa sopimuksissa. Toimia sisältyy mm. linjauksiin 2.2.5 ja 2.2.7.

Teema 2.3 Aktiivinen kaupunkilainen

Aktiivisella harrastamisella on yhteys parempaan koettuun terveyteen ja hyvän elämän kokemukseen. Aktiivisuus tukee elämän hallintaa ja mielekkyyttä, antaa elämyksiä sekä vaikuttaa positiivises-

ti terveyteen ja pidentää elinikää. Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin.

Merkittävänä toimijana kaupungin aktiivisuutta edistävien kulttuuri- ja liikuntapalveluiden tuottamisessa sekä nuorisopalveluissa on kolmas sektori, jota kaupunki tukee avustuksilla. Avustusjärjestelmää uudistamalla ja yhtenäistämällä voidaan parantaa kolmannen sektorin edellytyksiä toimia kaupungin strategisia tavoitteita toteuttavalla tavalla. Kulttuuripääkaupungin perintönä syntyneitä teemoja edelleen kehittämällä sekä jatkamalla hyviksi arvioituja toimintatapoja voidaan vahvistaa ja tukea monimuotoisen kulttuuritarjonnan syntymistä.

Aktiivisuuden lisäämisessä olennaisia osatekijöitä ovat omatoimisuuden ja itsepalvelun mahdollistaminen, palveluohjauksen kohdistaminen passiivisiin asukkaisiin ja yhteisten palvelujen kehittäminen. Palvelujen uudistamisen on oltava jatkuvaa.

2.3.1. Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

Vapaa-aikatoimialan strategiseen sopimukseen vuodelle 2015 sisällytettiin linjaus 2.3.1. Toimialan kaikki palvelualueet (kirjasto, liikunta, museo, nuoriso, orkesteri) tukevat kaupunkilaisten hyvinvoinnin lisääntymistä edistämällä aktiivista elämäntapaa, ja sisällyttivät ko. linjauksen myös palvelualueiden operatiivisiin sopimuksiin. Toimialan erityiskohderyhmänä ovat ei-aktiiviset kuntalaiset, ja vapaa-aikatoimiala tavoittaa uusia käyttäjiä omiin palveluihinsa erityisesti hyvinvointi- ja sivistystoimialojen palvelujen piirissä olevista ihmisistä.

Mittareiksi strategiseen sopimukseen määriteltiin 15 mittaria mm. kirjastossa, konsertissa, museossa, uimahallissa ja kuntosaleilla edellisen vuoden aikana käyneet sekä käyttäjien tyytyväisyys em. palveluihin ja liikuntapaikkoihin ja liikuntapalveluista tiedottamiseen. Lisäksi mittareissa huomiointiin etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen käynnit. Mittareille määriteltiin tavoitetasot vuosille 2015-2018. Linjauksen toteuttamiseksi toimenpiteitä määriteltiin yhteensä kaksitoista, joista yhdeksän kohdistui vapaa-aikatoimialalle, kaksi konsernihallintoon ja yksi hyvinvointitoimialalle. Myös sivistystoimialalla on linjausta tukevaa toimintaa.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja kuten monilukutaito, lähtökohtana tiedon saatavuus.	VAPA
Vahvistetaan Turku taidemusiikin dynaamisena keskittymänä ja taiteilijavierailijoiden esiintymispaikkana sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina musiikin alalla.	VAPA
Tuotannot valmistellaan ja suunnitellaan koordinoitusti ja hyödynnetään yhteisesti kaupunkitasolla.	VAPA
Museotoimintaa uudistetaan kokemuksellisen perhe- ja matkailutoiminnan suuntaan	VAPA
Kasvatetaan kulttuuripalvelujen asiakaslähtöisyyttä	VAPA
Museopalveluissa viranomaistoiminnan palvelutasoa ja joustavuutta lisätään	VAPA
Edistetään liikuntamahdollisuuksia ja esteettömyyttä	VAPA
Kehitetään liikuntaolosuhteita	VAPA
Varmistetaan, että nuori saa tarvittaessa aikuisen tukea	VAPA
Palvelutiedon tuotteistaminen ja sen esille tuominen (kuntalaiset, 3. sektori löytävät tiedot, toimialojen toimintaa ylittävät palvelupolut, Palvelutorihanke)	KONSHAL
Kaupunki on mukana kehittämässä aluetyötä ja – kumppanuutta osana osallisuustoimintaansa ja tukee aluetyössä mukana olevia yhdistyksiä.	KONSHAL
Vaikuttavien ja kustannustehokkaiden ennaltaehkäisevien palvelujen järjestäminen ja tehostaminen: Ikäihmisten palveluohjaus	HYTO

2.3.2. Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa

Kaikkien vapaa-aikatoimialan viiden palvelualueen operatiivisiin sopimuksiin sisältyi linjaus 2.3.2. Kansalais- ja järjestöyhteistyötä aloitettiin vuonna 2014 vapaa-aikatoimialan sisällä kartoittamalla kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjen kanssa toteutettavia käytäntöjä ja toimintatapoja. Tavoitteena on ottaa käyttöön kumppanuuksia ja uusia yhteistyötapoja palvelutuotannossa kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjen kanssa.

Konsernihallinnon mittariksi määriteltiin kaupungin edustajien osallistuminen aluetapahtumiin, ja toimenpiteeksi kaupunki on mukana kehittämässä aluetyötä ja – kumppanuutta osana osallisuus-toimintaansa ja tukee aluetyössä mukana olevia yhdistyksiä sekä palvelutiedon tuotteistaminen ja sen esille tuominen. Lisäksi hyvinvointitoimialalla on linjaukseen liittyvä toimenpide. Sivistystoimiala tukee linjausta omassa toiminnassaan.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Vaikuttavien ja kustannustehokkaiden ennaltaehkäisevien palvelujen järjestäminen (ikäihmisten palveluohjaus) ja tehostaminen toimialojen ja tulosalueiden yhteistyönä	HYTO
Kumppanuus ja uudet yhteistyötavat kulttuuri-, liikunta- ja nuorisojärjestöjen kanssa palvelutuotannossa	VAPA
Palvelutiedon tuotteistaminen ja sen esille tuominen (kuntalaiset, 3. sektori löytävät tiedot, toimialojen toimintaa ylittävät palvelupolut, Palvelutorihanke)	KONSHAL
Kaupunki on mukana kehittämässä aluetyötä ja – kumppanuutta osana osallisuustoimintaansa ja tukee aluetyössä mukana olevia yhdistyksiä.	KONSHAL

2.3.3. Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asiakas- ja asukastietoa

Vapaa-aikatoimialan strategiseen sopimukseen sisällytettiin linjaus 2.3.3. Mittareita määriteltiin viisitoista liittyen mm. kirjastojen, museoiden, orkesterin, liikuntapaikkojen ja nuorisotilojen kävijämääriin.

Toimenpiteenä vapaa-aikatoimialalla toteutettiin mm. ensimmäisen kerran kattavasti asiakastytyväisyyskyselyt kaikilla palvelualueilla. Lisäksi pilotoitiin palvelumuotoilua Runosmäen alueella. Vapaa-aikatoimialan palvelualueista liikunta- ja nuorisopalvelut sekä orkesteri sisällytti linjauksen operatiivisiin sopimuksiin toimenpiteineen ja mittareineen.

2.3.4. Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä

Linjaukseen sisältyvän toimenpiteen toteutus aloitettiin vuonna 2014 Evivassa luodun alueellisen yhteistyön toimintamallin vakiinnuttamiseksi osaksi kaikkien toimialojen perustyötä yhdessä konsernihallinnon kanssa. Tavoitteena on hyvinvointierojen väheneminen asuinalueiden välillä. Lisäksi liikuntapalvelut sisällytti linjauksen operatiiviseen sopimukseensa. Mittarina linjaukseen määriteltiin samaksi kuin 2.3.2 eli kaupungin edustajat eri aluetapahtumissa. Linjaus ei sisälly vapaa-aikatoimialan strategiseen sopimukseen. Hyvinvointitoimiala ja sivistystoimiala tukevat linjauksen toimeenpanoa käytännön toimin.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Kaupunki on mukana kehittämässä aluetyötä ja – kumppanuutta osana osallisuustoimintaansa ja tukee aluetyössä mukana olevia yhdistyksiä.	KONSHAL

2.3.5. Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa

Konsernihallinto määritteli linjaukseen liittyen vuoden 2015 strategiseen sopimukseensa mittareiksi yhteistyön vaikuttajaryhmien kanssa ja toimenpiteiksi mm. palvelutiedon tuotteistamisen.

Vapaa-aikatoimialan palvelualueista museo- ja nuorisopalvelut sekä orkesteri sisällyttivät linjauksen operatiivisten sopimustensa mittareihin ja toimenpiteisiin, mutta linjaus ei sisälly toimialan strategiseen sopimukseen. Myös hyvinvointitoimiala ja sivistystoimiala tukevat linjausta käytännön toimin.

Vuodelle 2015 kirjatut toimenpiteet:	Toimiala
Palvelutiedon tuotteistaminen ja sen esille tuominen (kuntalaiset, 3. sektori löytävät tiedot, toimialojen toimintaa ylittävät palvelupolut, Palvelutorihanke)	KONSHAL
Vaikuttajaryhmien yhdenmukainen toimintatapa, joka on sidottu kaupungin strategiaan tavoitteisiin	KONSHAL

2.3.6. Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja

Linjaus ei sisälly vapaa-aikatoimialan strategiseen sopimukseen, mutta on mukana nuorisopalvelujen ja orkesterin operatiivisissa sopimuksissa. Toimenpiteinä vapaa-aikatoimialalla keskusteltiin linjaukseen liittyen Itsenäisyyden juhluvuoden kärkihankkeista, kuten Timanttiliiga, Suomen Urheilugaala ja Historian museo.

2.3.7. Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi

Vapaa-aikatoimialan strategiseen sopimukseen sisällytettiin linjaus 2.3.7. Linjaus alateemoinen: liikkuminen elämäntavaksi, kulttuuri tekee hyvää ja lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään on keskeinen toimialaa ja sen palvelualueita ohjaava teema. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolautakunnat ovat myös määritelleet em. teemat omiksi toimintaperiaatteikseen. Mittareiksi ja toimenpiteiksi määriteltiin samat kuin linjaukseen 2.3.1. Hyvinvointitoimiala ja sivistystoimiala tukevat linjausta käytännön toimin.

5. Hyvinvointikertomuksen yhteenveto

Turku 2029 -kaupunkistrategiassa todetaan tulevaisuutta rakennettavan tilanteessa, jossa kuntien toimintaympäristö muuttuu kiihtyvällä vauhdilla. Tunnistettuja haasteita ovat elinkeinoelämän rakennemuutokset, työttömyys, hyvinvoinnin jakautuminen ja muutokset väestörakenteessa.

Koetun hyvinvoinnin ja terveyden osoittimin turkulaiset pärjäävät yleisesti ottaen hyvin. Koko turkulaisen väestön tasolla huomiota tulisi kiinnittää erityisesti koettuun terveyteen ja elämänlaatuun vaikuttaviin tekijöihin sekä terveiden elintapojen tukemiseen kuten tupakoinnin ja alkoholin liikakäytön vähentämiseen. Lasten osalta ylipainoisuuden ja lihavuuden vähentämisellä saavutetaan pitkälle tulevaisuuteen kantavia tuloksia. Myös henkilöstön raportoimaan lasten psyykkiseen oireiluun on tartuttava. Työikäisten osalta on olennaista tukea työkykyisyyttä eläkkeelle asti ja iäkkäiden osalta vahvistaa toimintakykyä, vähentää yksinäisyyttä ja mahdollistaa osallisuus. Menetettyjä elinvuosia vähentäisivät Turussa erityisesti toimet, joilla vaikutetaan liikennetapaturmiin, syöpäsairauksiin, itsemurhiin, sydän- ja verenkiertosairauksiin sekä alkoholiperäisiin haittoihin.

Koko väestöä koskevien terveyden ja hyvinvoinnin kehittämistarpeiden rinnalla suurin haaste Turussa ovat kuitenkin alueelliset ja väestöryhmittäiset erot. Jatkossa muun muassa tulokset Menete-

Toimintaympäristön taloudelliset haasteet heijastuvat kaupungin palveluihin ja yksittäisten kuntalaisten hyvinvointiin.

tyt elinvuodet –analyysista sekä Turun Alueellinen terveys ja hyvinvointitutkimus tarjoavat yksityiskohtaista tietoa, joiden pohjalta suunnitella havaittuja eroja kaventavia toimenpiteitä.

Strategiatyössä tunnistetut haasteet ovat toimineet lähtökohtana Turun hyvinvointityötä ohjaavan Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman laatimiselle. Ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa kesälä 2014 ja nyt on sen toimeenpanon aika. Syksyn 2014 aikana on luotu edellytykset ohjelman jalkautumiselle konkreettisiksi toimenpiteiksi ja vuoden 2015 sopimusten pohjalta arvioiden ohjelman toimeenpano lähtee kattavasti liikkeelle.

Ohjelman seurannan pohjana olevia strategisten sopimusten mittareita tulee kuitenkin vielä tarkastella uudelleen vuoden 2016 sopimusten laadinnan yhteydessä ja näin varmistaa, että mittarit ovat tarkoituksenmukaisia myös ohjelman seurannan kannalta. Lisäksi linjausten 2.2.1 ”Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla”, 2.2.8 ”Tulevaisuuden osaamispääoma turvataan järjestämällä jatkossakin korkeatasoista yleissivistävää koulutusta” ja 2.3.6 ”Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja” mittareita ja toimenpiteitä tulee vielä täsmentää.

Ohjelman raportoinnissa nousee esiin, että kunkin teeman linjaukset toteutuvat pääsääntöisesti yhden toimialan strategissa sopimuksissa. Ympäristötoimialalla ja kiinteistötoimialalla ei ole tällä hetkellä ohjelmaan sidottuja tavoitteita strategisissa sopimuksissa. Ohjelman toteuttaminen edellyttää kuitenkin yhteistyötä ja tämän toteutumista edesauttaisi yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen myös strategisella tasolla. Operatiivisella tasolla yhteistyötä tehdään kuitenkin laajasti. Tulevaisuudessa Hyvinvointiohjelman kehittämissalkku avaa syvemmän näkymän ohjelman toimeenpanoon myös käytännön tasolla.

Jatkossa hyvinvointiohjelman toimeenpanon arvioinnin yhteydessä on syytä tarkastella ristiin myös Kilpailukyky ja kestävä kasvu –ohjelmaan kirjattujen, asukkaiden hyvinvointia tukevia linjausten toteutumista. Näin tarkasteluun saadaan mukaan myös mm. ympäristön, liikenteen ja toimitilojen käytön merkittävä vaikutus hyvinvointiin.

Laajasta ohjelmasta johtuen kausittaisten painopisteiden valinta toimeenpanossa olisi perusteltua.

Litteet:

Liite 1. Hyvinvointikertomuksen mittarit

Liite 2. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmaan sidotut mittarit vuoden 2015 strategisissa sopimuksissa